BÁO CÁO THAM LUẬN CỦA UBND TỈNH HÀ TĨNH

Bài học kinh nghiệm trong phát triển kinh tế và nâng cao chất lượng đời sống người dân nông thôn trong triển khai, thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng NTM, giảm nghèo bền vững và phát triển KT-XH vùng đồng bào DTTS và MN giai đoạn 2026-2030

(Phục vụ Hội nghị sơ kết công tác 6 tháng đầu năm và triển khai nhiệm vụ 6 tháng cuối năm 2026 của ngành Nông nghiệp và Môi trường)

Hà Nội, ngày 02 tháng 7 năm 2026

Kính thưa đồng chí Hồ Quốc Dũng, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Phó Thủ tướng Chính phủ,

Kính thưa đồng chí Trịnh Việt Hùng, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường,

Kính thưa các đồng chí lãnh đạo Bộ Nông nghiệp và Môi trường,

Kính thưa các đồng chí lãnh đạo các ban, bộ, ngành Trung ương,

Kính thưa các đồng chí lãnh đạo UBND tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương,

Kính thưa các quý vị đại biểu, các vị khách quý,

Kính thưa toàn thể Hội nghị!

Sau hơn 15 năm triển khai Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững và hơn 5 năm thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, các Chương trình đã khẳng định là chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước, tạo động lực quan trọng thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống Nhân dân, thu hẹp khoảng cách phát triển giữa các vùng, góp phần giữ vững quốc phòng, an ninh và ổn định chính trị.

Với sự lãnh đạo, chỉ đạo của Trung ương, sự hướng dẫn, hỗ trợ của các Bộ, ngành; sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị và sự đồng thuận của Nhân dân, việc triển khai đồng bộ 03 Chương trình đã tạo chuyển biến rõ nét trên các lĩnh vực. Từ một tỉnh còn nhiều khó khăn, Hà Tĩnh đã vươn lên trở thành điểm sáng của cả nước trong xây dựng nông thôn mới. Kết cấu hạ tầng nông thôn được đầu tư đồng bộ, diện mạo nông thôn ngày càng khang trang, hiện đại; đời sống vật chất và tinh thần của người dân không ngừng được nâng cao. Đặc biệt, Hà Tĩnh đã hoàn thành 8/8 tiêu chí tỉnh hoàn thành nhiệm vụ xây dựng nông thôn mới theo Quyết định số 321/QĐ-TTg ngày 08/3/2022 của Thủ tướng Chính phủ. Tỷ lệ hộ nghèo giảm còn 2,11%, hộ cận nghèo còn 2,9%; vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi tiếp tục phát triển, góp phần bảo đảm an sinh xã hội, giữ vững quốc phòng, an ninh và tạo nền tảng cho phát triển nhanh, bền vững.

Theo đặt vấn đề của Bộ Nông nghiệp và Môi trường, Hà Tĩnh xin làm rõ một số kết quả nổi bật về phát triển sản xuất, nâng cao thu nhập trên địa bàn tỉnh như sau:

Giai đoạn 2020 - 2025, nông nghiệp Hà Tĩnh đạt nhiều kết quả quan trọng, tạo nền tảng vững chắc cho phát triển bền vững nông nghiệp, nông thôn; tốc độ tăng trưởng GRDP nông, lâm, thủy sản đạt trên 2,46%/năm; tổng giá trị sản xuất nông, lâm, thủy sản tăng bình quân 4,07% năm; cơ cấu nội ngành chuyển dịch theo hướng tích cực, tỷ trọng nhóm sản phẩm chủ lực không ngừng tăng lên; giá trị sản xuất nông nghiệp trên đơn vị diện tích đạt 101 triệu đồng/ha. Nhiều cánh đồng lớn, vùng sản xuất hàng hóa tập trung được hình thành, gắn với ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật và cơ giới hóa theo hướng "một giống, một thời vụ, một quy trình canh tác", phù hợp với chủ trương tập trung, tích tụ ruộng đất theo Nghị quyết số 06-NQ/TU của Tỉnh ủy. Đây là nền tảng quan trọng để chuyển mạnh từ tư duy "sản xuất nông nghiệp" sang "kinh tế nông nghiệp". Các cây trồng, vật nuôi chủ lực tiếp tục phát triển theo hướng hiệu quả và bền vững. Những cây ăn quả có lợi thế như cam, bưởi Phúc Trạch được mở rộng diện tích, nâng cao chất lượng và giá trị thương hiệu. Đàn hươu sao không ngừng gia tăng cả về số lượng và giá trị; nhung hươu Hà Tĩnh chuyển từ bán thô sang chế biến sâu tạo ra đa dạng các sản phẩm và ngày càng khẳng định vị thế là đặc sản quốc gia, từng bước tiếp cận thị trường xuất khẩu. Nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp tuần hoàn gắn với liên kết chuỗi giá trị bền vững được quan tâm phát triển và từng bước nhân rộng.

Ứng dụng khoa học công nghệ và chuyển đổi số trong nông nghiệp đạt nhiều kết quả bước đầu tích cực. Toàn tỉnh hiện có trên 70 hợp tác xã, doanh nghiệp ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất và quản lý; 135 cơ sở sản xuất với hơn 268 sản phẩm OCOP và sản phẩm chủ lực được quảng bá, tiêu thụ trên các sàn thương mại điện tử và không gian mạng. Nhiều mô hình sản xuất mới, mang lại hiệu quả kinh tế cao được triển khai như trồng lan hồ điệp ứng dụng công nghệ cao trong nhà màng tại Thạch Khê; trồng dứa liên kết với doanh nghiệp tại các địa phương như Cẩm Xuyên, Kỳ Anh, Kỳ Hoa, ... góp phần tạo việc làm, tăng thu nhập và nâng cao đời sống cho người dân nông thôn. Lĩnh vực lâm nghiệp và thủy sản tiếp tục có những chuyển biến tích cực. Diện tích rừng trồng được cấp chứng chỉ quản lý rừng bền vững (FSC) ngày càng tăng, qua đó nâng cao hiệu quả kinh tế rừng và bảo vệ môi trường sinh thái. Nhiều mô hình nuôi trồng thủy sản ứng dụng công nghệ cao được hình thành; kinh tế biển cơ bản được khôi phục và phát triển mạnh mẽ sau sự cố môi trường năm 2016, tạo sinh kế bền vững cho người dân khu vực ven biển.

Bên cạnh những kết quả đạt được, phát triển nông nghiệp, nông thôn Hà Tĩnh vẫn còn đối mặt với nhiều khó khăn cần tập trung tháo gỡ. (1) Sản xuất của đại bộ phận hộ nông dân vẫn quy mô nhỏ, phân tán, chưa kinh tế nông nghiệp theo nhu cầu và lợi thế thị trường (2) Tình trạng nhân lực lao động nông thôn *"già hóa, nữ hóa, trình độ thấp"*. (3) Tác động của biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh (4) Kinh tế nông thôn và công nghiệp chế biến phát triển chưa tương xứng tiềm năng; thu nhập của người dân nông thôn còn thấp, làm hạn chế khả năng tái đầu tư vào sản xuất, ứng dụng khoa học công nghệ, chuyển đổi sản xuất và nâng cao chất lượng đời sống.

Từ thực tiễn triển khai, Hà Tĩnh rút ra một số bài học kinh nghiệm sau:

Một là, tăng cường sự lãnh đạo của cấp ủy, chính quyền, phát huy vai trò của cả hệ thống chính trị và người dân. Xác định nông nghiệp, nông dân, nông thôn; xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững và phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi là nhiệm vụ chiến lược trong quá trình phát triển của tỉnh. Các cấp ủy đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội phải vào cuộc quyết liệt, đồng bộ; đồng thời phát huy vai trò chủ thể của người dân, tạo sự đồng thuận xã hội, huy động sức mạnh của cả cộng đồng để triển khai hiệu quả Chương trình.

Hai là, vận dụng sáng tạo chủ trương của Trung ương, hoàn thiện cơ chế, chính sách và huy động hiệu quả các nguồn lực cho phát triển. Chủ động cụ thể hóa các chủ trương, nghị quyết của Trung ương phù hợp với điều kiện thực tiễn; ưu tiên nguồn lực đầu tư, tạo môi trường thuận lợi để thu hút doanh nghiệp, thúc đẩy khởi nghiệp, phát triển kinh tế tư nhân trong nông nghiệp; khuyến khích tích tụ, tập trung ruộng đất, chuyển giao khoa học công nghệ, khai thác lợi thế từng vùng, phát triển sản xuất hàng hóa quy mô lớn, hiện đại. Đồng thời phát triển nông thôn toàn diện trên các lĩnh vực kinh tế, văn hóa, giáo dục, y tế, bảo đảm nông nghiệp, nông thôn phát triển đồng bộ cùng quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa.

Ba là, cơ cấu lại sản xuất nông nghiệp, phát triển kinh tế nông thôn theo hướng đa giá trị, xanh và bền vững. Quá trình phát triển phải tuân thủ quy luật của kinh tế thị trường, tránh tư tưởng nóng vội, hình thức; gắn phát triển với bảo vệ môi trường và thích ứng với biến đổi khí hậu. Hà Tĩnh tiếp tục chuyển mạnh từ sản xuất nông nghiệp đơn thuần sang phát triển kinh tế nông thôn đa giá trị; gắn sản xuất với chế biến, thương mại, dịch vụ, du lịch nông thôn và kinh tế số; phát triển vùng sản xuất tập trung theo lợi thế từng địa phương; nâng cao hiệu quả hoạt động của hợp tác xã, doanh nghiệp và các chuỗi liên kết giá trị; phát triển sản phẩm OCOP theo hướng xanh, hữu cơ, tuần hoàn và có sức cạnh tranh. Đối với vùng miền núi và đồng bào dân tộc thiểu số, cần khai thác hiệu quả tiềm năng kinh tế rừng, dược liệu, cây ăn quả, chăn nuôi đặc sản, du lịch sinh thái và dịch vụ môi trường rừng để tạo sinh kế bền vững cho người dân.

Bước vào giai đoạn 2026 - 2030, nhằm triển khai hiệu quả các chủ trương, cơ chế, chính sách của Đảng và Nhà nước về phát triển nông nghiệp, nông dân, nông thôn; đồng thời thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới, giảm nghèo bền vững và phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi, tỉnh Hà Tĩnh xác định trọng tâm là phát triển nền nông nghiệp sinh thái, hiện đại, thích ứng với biến đổi khí hậu; lấy khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số làm động lực; đẩy mạnh sản xuất theo chuỗi giá trị, nâng cao giá trị gia tăng, sức cạnh tranh của nông sản, góp phần nâng cao thu nhập và chất lượng đời sống của người dân nông thôn. Trên cơ sở đó, đề xuất một số giải pháp trọng tâm như sau:

Một là, rà soát, điều chỉnh quy hoạch phát triển nông nghiệp, nông dân, nông thôn phù hợp với mô hình chính quyền địa phương hai cấp; khai thác hiệu quả lợi thế từng vùng sinh thái, gắn với quy hoạch sử dụng đất, tập trung, tích tụ ruộng đất và tổ chức lại sản xuất theo hướng hàng hóa quy mô lớn.

Hai là, chuyển mạnh từ tư duy sản xuất sang tư duy kinh tế nông nghiệp theo nhu cầu thị trường; tiếp tục cơ cấu lại các lĩnh vực trồng trọt, chăn nuôi, thủy sản và lâm nghiệp theo hướng sinh thái, hiện đại, bền vững; phát triển các sản phẩm chủ lực, đặc sản gắn với lợi thế của tỉnh, đẩy mạnh ứng dụng khoa học công nghệ, chuyển đổi số, truy xuất nguồn gốc, phát triển vùng nguyên liệu, chế biến, xây dựng thương hiệu và liên kết chuỗi giá trị từ sản xuất đến tiêu thụ.

Ba là, thúc đẩy ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong toàn ngành; xây dựng cơ sở dữ liệu số và các nền tảng quản lý thông minh; đẩy mạnh nghiên cứu, chọn tạo và chuyển giao giống mới, quy trình sản xuất tiên tiến, công nghệ bảo quản, chế biến; đổi mới hoạt động khuyến nông, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, góp phần tăng năng suất, chất lượng và sức cạnh tranh của nông sản.

Bốn là, phát triển mạnh công nghiệp chế biến, bảo quản, logistics và thương mại nông sản gắn với vùng nguyên liệu; tăng cường liên kết giữa nông dân, hợp tác xã, doanh nghiệp với hệ thống phân phối và xuất khẩu; phát triển sản phẩm OCOP, làng nghề, thương mại điện tử và kinh tế nông thôn, nâng cao giá trị gia tăng và thu nhập bền vững cho người dân.

Xin trân trọng cảm ơn!